

იზრუნველი ჯანსაღ გარემოზე!

დაბინძურებული გარემო საშიშროებას უქმნის ადამიანის ჯანმრთელობას. იმისათვის, რომ მომავალ თაობას შევუქმნათ ჯანსაღ გარემოშიცხოვრების პირობები:

- შემოუერთდით ყოველწლიურ მსოფლიო დასუფთავების კამპანიას;
- მოძებნე დაბინძურებული ტერიტორია პროექტის ვებ-გვერდზე განთავსებულ ინტერაქტიულ რუკაზე, გამოიჩინე ინიციატივა და დაასუფთავე ის;
- ერთად მოვახდინოთ საზოგადოების მობილიზება ნარჩენებთან დაკავშირებული პრობლემების გარშემო;
- გავზარდოთ საზოგადოების ინფორმირებულობა მყარ საყოფაცხოვრებო ნარჩენებთან მიმართებაში;
- ხელი შევუწყოთ საზოგადოებაში სუფთა გარემოზე მოთხოვნილების გაჩენას;
- ნარმოვაჩინოთ ნარჩენების რესურსებად გამოყენების შესაძლებლობა, რაც ხელს შეუწყობს ნარჩენების შემცირებას;
- ხელი შევუწყოთ მოსახლეობაში ნარჩენების სეპარაციის/დახარისხების უნარჩვევების გამომუშავებას;
- გავაცნობიეროთ უკონტროლო ნაგავსაყრელებიდან გამოწვეული გარემოს დაბინძურების საფრთხე და მისი ზემოქმედება ადამიანის ჯანმრთელობაზე.

შეუნაშისებ მკილებაზე კანსალი ერთობლივ და უზრუნველყოფით მათი მომავალი!

პროექტი „დავასუფთაოთ საქართველო – საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება და მისი ჩართვა მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების მართვის გაუმჯობესების პროცესში“ ხორციელდება არასამთავრობო ორგანიზაციების კონსორციუმის: საქართველოს ბუნების მკვლევართა კავშირი „ორქისი“-ს, კავშირი მდგრადი განვითარებისათვის „ეკოლოგიური“-ს და საქართველოს მწვანეთა მოძრაობა/დედამინის მეგობრები - საქართველოს მიერ შვედეთის მთავრობის ფინანსური უზრუნველყოფით.

დამატებითი ინფორმაციისთვის დაგვიკავშირდით: საქართველოს ბუნების მკვლევართა კავშირი „ორქისი“

ქ. თბილისი, მარჯანიშვილის ქ. 6.

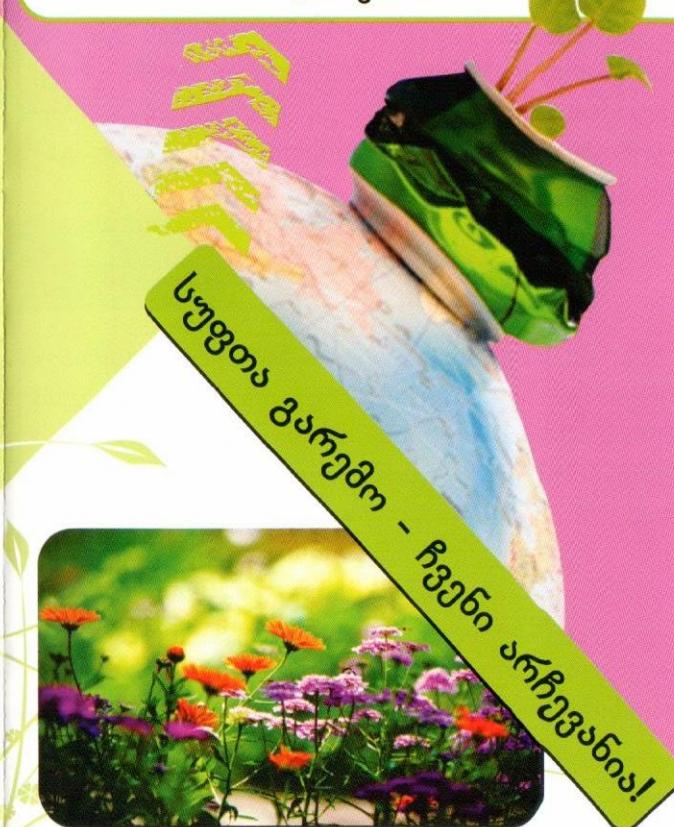
ტელ: +995 322 96 02 51

ელ-ფოსტა: orchisge@yahoo.com

ვებ-გვერდი: www.orkisi.ge; www.cleaup.ge

საქართველოს ბუნების მკვლევართა კავშირი
„ორქისი“

SWEDEN

რა სახის ნარჩენი გვხვდება

კონტეინერში?

მოსახლეობის მიერ წარმოქმნილი საყოფა-ცხოვრებო ნარჩენები ძირითადად წარმოადგენს პლასტმასის ჭურჭლის, პოლიეთილენის პარკების, მეტალის საგნების, მინის ბოთლებისა და ქილების, ქაღალდის, მუყალსა და საკვების ნარჩენების ნარევს. თუმცა, აღნიშნული ნარჩენების გარდა, კონტეინერებში ხვდება სახიფათო ნარჩენებიც; მაგალითად, ენერგოდამზოგი ნათურები, აკუმულატორები, გატეხილი თერმომეტრები, ვადაგა-სული წამლები ა.შ.

როგორ ვიქცევთ?

ხშირად საყოფაცხოვრებო ნარჩენები განთავსებულია მინის ზედაპირზე და წარმოადგენს გარემოს დაბინძურების წყაროს. მოსახლეობის დიდი ნაწილი ვერ აცნობიერებს როგორი რისკის შემცველია მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების დაყრა მდინარეების ნაპირებზე და ხევებში, საძოვრებისა თუ სახნავ-სათესი მიწების მიმდებარედ. უკონტროლოდ დაყრილი ნარჩენებისგან ბინძურდება გარემო ორგანული და არაორგანული დამაბინძურებელი ქიმიური ნივთიერებებით.

გარემოს დაბინძურება და ადამიანის ჯანმრთელობა

კვლევების შედეგად დადგენილია, რომ ნიტრიტებით გარემოს დაბინძურება იწვევს ნერვული სისტემის და ღვიძლის დაავადებებს. ნიტრატებით დაბინძურებულ ტერიტორიებზე 10-ჯერ უფრო ხშირად ავადმყოფობენ სისხლის-ნარმომქმნელი ორგანოების (ელენთა, ღვიძლი) დაავადებებით, 9-ჯერ უფრო ხშირად ანემით, 6-ჯერ უფრო ხშირად კანის დაავადებებით, 5,5-ჯერ უფრო ხშირად თანდაყოლილი ანომალიებით და 4,5 ჯერ უფრო ხშირად სასუნთქი იორგანოების დაავადებებით, ვიდრე სუფთა გარემოში.

დაბინძურებული წყლით გამოწვეული დაავადებები:

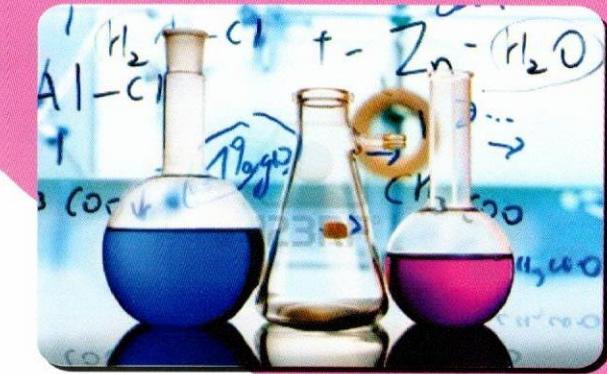
ქოლერა, ტიფი, კანის და თვალის ინფექციური დაავადებები, მალარია, დიზინტერია, ენტეროკოლიტი, გასტრიტი, ჰემორაგიული სიყვითლე, ენცეფალიტი, პოლიომიელიტი, ჰეპატიტი, სალმონელოზი და სხვა.

დაბინძურებული ჰაერით გამოწვეული დაავადებები:

ასთმა, ფილტვების ანთება და ფილტვის სხვა დაავადებები, ფილტვის კიბო, სხვადასხვა იმუნური და ალერგიული დაავადებები. ასევე, გულის სხვადასხვა დაავადებები, მათ შორის ინსულტი.

ნიადაგის დაბინძურებას ძირითადად იწვევს:

ნიტრატების და პესტიციდების არასწორი და გადამეტებული მოხმარება. ეს ნივთიერებები ნეიროტოქსიკურობით, კანცეროგენულობით, იმუნოტოქსიკურობითა და ენდოკრინულ სისტემაზე ტოქსიკური ზემოქმედებით ხასიათდებიან და ბუნებაში ხანგრძლივი დაგროვების ეფექტით გამოირჩევიან.

რა კეთდება

საქართველოს ბუნების მკვლევართა კავშირის „ორქისი“-ს მიერ, პროექტის „დავასუფთაოთ საქართველო - საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება და მისი ჩართვა მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების მართვის გაუმჯობესების პროცესში“ ფარგლებში, არაკონტროლირებადი ნაგავსაყრელებისაგან გამოწვეული საფრთხის და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მათი უარყოფითი ზემოქმედების შესაფასებლად, მათი მიმდებარე ტერიტორიებიდან ხორციელდება საანალიზო ნიმუშების (წყალი, ნიადაგი, ჰაერი) აღება და ლაბორატორიულ პირობებში მათი ქიმიური და მიკრობიოლოგიური ანალიზი (ეშერისია კოლი, ტოტალური კოლიფორმები). ამასთანავე, ადგილზე განისაზღვრება მათი ფიზიკურ-ქიმიური მაჩვენებლები. ქიმიური და მიკრობიოლოგიური ანალიზები ტარდება შემდეგი თანამედროვე მეთოდებით: იონ-სულექციური ქრომატოგრაფია, ატომურ-აბსორბციული სპექტრომეტრია, მემბრანულ-ფილტრაციული მეთოდი და სხვა. ჩატარებული კვლევის შედეგები გამოქვეყნდება და მიეწოდება ყველა დაინტერესებულ მხარეს, რათა გააცნობიერონ დაბინძურებული ტერიტორიებით გამოწვეული საფრთხეები.